

Handläggare
Westerling Johan

Datum
2016-09-07

Diarienummer
UBN-2016-3455

Utbildningsnämnden

Uppföljning skolklagomål och anmälan av kränkande behandling första halvåret 2016

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att

lägga rapporten ”uppföljning av skolklagomål och anmälan om kränkande behandling till huvudman” till handlingarna.

Ärendet

Enligt rutinerna för skolklagomål och anmälan om kränkande behandling vid kommunal verksamhet ska en uppföljning göras till nämnd två gånger per år eller när nämnden så begär. Föreliggande rapport innehåller en uppföljning av skolklagomål och anmälan om kränkande behandling för första halvåret 2016.

I rapporten redovisas skolklagomål och anmälan om kränkande behandling till huvudman för perioden 1 januari-30 juni 2016. För skolklagomål som inkommit under perioden kan inga större skillnader konstateras jämfört med andra halvåret 2015. Vid större händelser som uppmärksammas medialt innebär i vissa fall en ökning av antalet synpunkter. För antalet anmälningar om kränkande behandling till huvudman har en ökning skett jämfört med 2015. För förskolan har en minskning skett i antal anmälningar. Ökningen återfinns i grundskolan. Antal anmälningar är fler än under andra halvåret 2015 och även antalet skolor som anmäler är fler. Förklaringar till ökningen kan vara ökad kunskap om skyldighet att anmäla genom uppdaterade rutiner för förvaltningen och att skolor förändrar organisering och systematisering av arbetet med rutinerna att anmäla kränkande behandling till huvudmannen.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Uppföljning skolklagomål och anmälan om kränkande behandling till huvudman jan-juni 2016

2016-09-02

Innehållsförteckning

Skolklagomål.....	3
Redovisning av skolklagomål 2016-01-01-2016-06-30.....	3
Bemötande (20 ärenden)	4
Elevhälsa (2 ärenden)	4
Elevresor (4 ärenden)	4
Information (7 ärenden).....	4
Lokaler och miljö (11 ärenden)	4
Trygghet (6 ärenden)	4
Placering (4 ärenden).....	4
Utbildningens genomförande (54 ärenden)	4
Övrigt (21 ärenden)	5
Sammanfattning.....	5
Anmälan till huvudman angående diskriminering och kränkande behandling	5
Regelverk	5
Redovisning av anmälan till huvudman angående kränkande behandling 2016-01-01-2016-06-30 ..	6
Förskola.....	6
Grundskola, fritidshem och gymnasieskola	6
Könsuppdelad statistik	6
Anmälan till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet.....	8
Definitioner och innebörden av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	8
Diskriminering.....	8
Trakasserier	8
Kränkande behandling.....	8
Mobbning	9

Skolklagomål

I Skollagens 4 kap. 8 §, Kvalitet och inflytande, regleras att huvudmannen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Huvudmannen bestämmer hur klagomålshandlingen ska organiseras och hur information om klagomålsrutinerna ska lämnas.

Redovisning av skolklagomål 2016-01-01-2016-06-30

Översikt inkomna skolklagomål, antal per kategori 2016-01-01-2016-06-30

Skolform	Antal	Bemötande	Hälsa	Resor	Info	Lokaler	Trygghet	Placering	Utb. genomförande	Övrigt
Förskola	38	6			2	4	4		14	8
Förskola (F)	14	1					1		11	1
Grundskola	56	12	1	2	4	6	1	4	19	7
Grundsärskola	1			1						
Grundskola (F)	2	1							1	
Fritidshem/ klubb	2			1	1					
Gymnasieskola	15		1			1			9	4
Förvaltning	1									1
Totalt	129	20	2	4	7	11	6	4	54	21

För handläggning av skolklagomål finns rutiner framtagna. Under perioden inkom 129 skolklagomål, av dessa är 115 stängda och avslutade. När det gäller redovisning av kön är merparten av klagomålen generella och omfattar många elever eller så saknas informationen. För de ärenden som är möjliga att kategorisera utifrån kön rör 25 av ärendena rör pojkar, 23 rör flickor.

Översikt inkomna skolklagomål, antal, avslutade och uppdelade på kön 2016-01-01-2016-06-30

Skolform	Antal	Varav stängda	Flicka	Pojke	Grupp
Förskola	38	33	8	6	12
Förskola (F)	14	12	3	1	9
Grundskola	56	50	8	14	25
Grundsärskola	1	1			1
Grundskola (F)	2	2			1
Fritidshem/klubb	2	1		1	1
Gymnasieskola	15	15	4	3	6
Förvaltning	1	1			1
Totalt	129	115	23	25	56

För periodens registrerade klagomål har följande kategorier använts:

Bemötande (20 ärenden)

Ärendena som rör bemötande handlar till största delen om brister i bemötande mellan elever och mellan medarbetare och elever. Det kan även handla om brister i bemötande mellan medarbetare och vårdnadshavare. Även områden som språkbruk och generellt om klimatet i skolan återfinns i kategorin.

Elevhälsa (2 ärenden)

Ärendena handlar om elevers mående och psykiska hälsa samt reaktioner på en artikel i UNT om stöd till elever med hög frånvaro.

Elevresor (4 ärenden)

Ärendena rör förvaltningens rutiner gällande ansökan om skolskjuts samt brister i rutiner gällande säkerhet.

Information (7 ärenden)

Under kategorin kan ärendena främst handla om kommunikation mellan hem och skola. Exempelvis brist på framförhållning gällande möten eller att man anser att skolan utelämnar viktig information.

Lokaler och miljö (11 ärenden)

Ärenden rör skolors ute- och innemiljö. Områden som berörs är värme, ventilation, underhåll och städning i innemiljön. När det gäller utemiljö handlar det om utformning och säkerhet samt städning och underhåll.

Trygghet (6 ärenden)

Ärendena handlar om skolans rutiner för hantering av barn med allvarliga allergier, skolans agerande gällande socialtjänstlagen, brist i stöd samt brist i att skapa en trygg miljö för barn och elever.

Placering (4 ärenden)

Ärendet rör synpunkter på skolvalet 2016 - grundskolan. Synpunkter som framkommit är konsekvenser och hantering av begreppet relativa närhetsprincipen. Även konsekvenser av lokalplanens påverkan på möjlighet till skolval har framkommit. Synpunkterna hanteras och sammansälls särskilt av antagningsenheten och har tidigare redovisats i nämnden.

Utbildningens genomförande (54 ärenden)

Områden som berörs inom kategorin är rätt till stöd för elever. Flera synpunkter handlar om det. Ett annat frekvent område som återkommer är kompetens hos personal och organisering av verksamhet, personalomsättning och ledningsfrågor. Det kan till exempel handla om sammanslagning av klasser och brist på vikarier. I förskolan nämns stora barngrupper, samt rutiner kring hygien och säkerhet. Den förändring som beslutades om omorganisering av modersmålsstöd i förskolan under våren genererade flera synpunkter vilka har redovisats separat i nämnd under våren.

Övrigt (21 ärenden)

Ärendena under övrigt är ofta av mer generell karaktär. Det kan handla om underlag för stora beslut, syn på planering av skolverksamhet i stort och skillnader i möjligheter mellan olika skolformer. Ärendena kan även vara mycket specifika som till exempel synpunkter på tillsättning av en specifik tjänst, stängning av en skolenhet eller utformning av blanketter. Ärendena rör även områden som utbud av program, organisering av verksamhet under sommaren och utformning av elevenkät.

Sammanfattning

Jämfört med andra halvåret 2015 kan inga större skillnader konstateras.

- Viss ökning av synpunkter gällande utbildningens genomförande. En orsak till detta kan vara att kategorin är så bred att det inte går att utesluta en viss subjektiv bedömning av vilka ärenden som läggs in i kategorin.
- Skolklagomålen ökar när något extraordinärt inträffar. Vid terminsstart kan även antalet klagomål öka.

Anmälan till huvudman angående diskriminering och kränkande behandling

Regelverk

I ärenden avseende kränkande behandling tillämpas 6 kap. och 26 kap. i skollagen. Alla barn och elever har rätt att utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Kränkande behandling är handlingar som kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningar kan bestå av till exempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningar kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att skolan bedriver ett målinriktat arbetet för att motverka kränkande behandling av barn och elever. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i skolan är skyldig att anmäla detta till rektor. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Skolans personal är skyldig att motverka att kränkande behandling uppkommer och, om så ändå sker, se till att den upphör. Skolan ska ta varje uppgift eller annan signal om kränkande behandling på allvar och utreda vad som ligger bakom. Utredningens omfattning är beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Om utredningen visar att kränkande behandling förekommer ska skolan sätta in de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta kränkningar. För att försäkra sig om att åtgärderna ger resultat ska åtgärderna följas upp och utvärderas. Om det vid uppföljningen visar att kränkningarna fortfarande pågår ska nya eller kompletterande åtgärder vidtas för att kränkningarna ska upphöra. Enligt skollagen ska alla skolor upprätta en plan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Planen ska innehålla en beskrivning av skolans främjande och förebyggande arbete med att motverka diskriminering och kränkande behandling. Planen ska bygga på en kartläggning som identifierar riskområden. I arbetet med planen ska barn och elever vara delaktiga. Planen ska utvärderas kontinuerligt.

Redovisning av anmälan till huvudman angående kränkande behandling 2016-01-01-2016-06-30

Utbildningsförvaltningen har rutiner för handläggning av anmälan om kränkande behandling vid kommunala skolor. Under perioden 2016-01-01 till 2016-06-30 gjordes totalt 386 anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen. Av dessa gjordes 7 av förskolor, 371 av grundskolor, 1 av grundsärskolor, 2 av fritidshem och 5 av gymnasieskolor. Av de 386 anmälningarna är 320 stängda.

Översikt inkomna anmälningar angående kränkande behandling 2016-06-01 – 2016-06-30

Skolform	Antal	Stängda
Förskola	7	6
Grundskola	371	307
Grundsärskola	1	1
Fritidshem/klubb	2	2
Gymnasieskola	5	4
Totalt	386	320

Förskola

7 förskolor har anmält – 1 anmälan/skola.

Antalet anmälningar från förskolan är färre jämfört med andra halvåret. Flertalet av anmälningarna handlar om incidenter mellan barn, anmälningarna görs både av förskolan och av vårdnadshavare.

Grundskola, fritidshem och gymnasieskola

Antal anmälningar är fler än under andra halvåret 2015 och även antalet skolor som anmäler är fler. En förklaring kan vara ökad kunskap om skyldighet att anmäla genom uppdaterade rutiner för förvaltningen. Ytterligare en förklaring kan vara att skolorna har organiserat och systematiserat arbetet med att arbeta med förvaltningens rutiner att anmäla kränkande behandling till huvudmannen. Lokala utbildningsinsatser har även genomförts vid några skolor.

51 grundskolor gjorde 371 anmälningar, 2 fritidshem gjorde 2 anmälningar och 4 gymnasieskolor gjorde 5 anmälningar under den aktuella perioden.

När det gäller anmälningarnas fördelning över antalet anmälningar per grundskola gjorde 40 olika skolor 1-10 anmälningar, 8 skolor gjorde 11-20 anmälningar, ingen skola gjorde 21-30 anmälningar och 3 skolor gjorde över 30 anmälningar.

Den allra vanligaste anledningen till anmälan är incidenter mellan elever och i de allra flesta handlar fysiska och verbala kränkningar.

Könsuppdelad statistik

Från 2015-07-01 har anmälningsärenden som kommit in kategoriserar utifrån vilka som utsatts för kränkning och vilken eller vilka som utsätter. Av de 386 ärendena som registrerats har de varit möjligt att kategorisera 375 ärenden. Förklaringen till differensen är att uppgifter om kön och riktning saknats i dokumentationen. Av de 375 ärendena berör 131 stycken flickor och 193 stycken pojkar. För de ärenden där flickor är utsatta för kränkande behandling är det i de flesta fall en grupp eller en pojke som utsätter. I 6 % av ärenden där en flicka utsatts är det från en lärare eller annan personal. Även för

pojkar som utsatts för kränkningar är det i de flesta fall en pojke eller en grupp som utsätter. I 7 % av ärendena där en pojke utsätts är det från en lärare eller annan personal. Det bör förtydligas att kategoriseringen inte innebär en bedömning av vad som skett och om kränkning konstaterats eller inte.

Diagram över vem/vilka som utsätter flickor för kränkande behandling

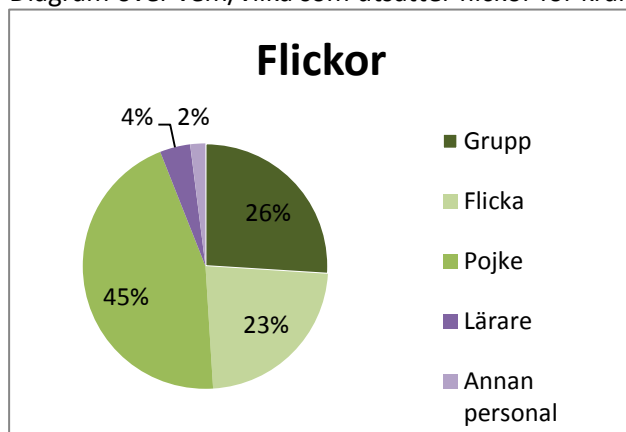
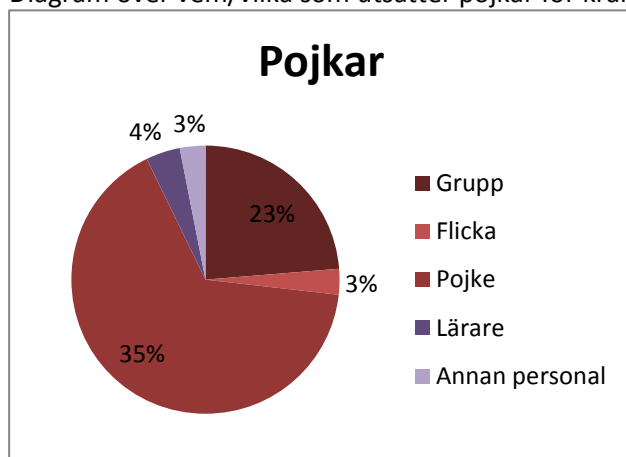

Diagram över vem/vilka som utsätter pojkar för kränkande behandling

Anmälan till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Under perioden inkom 13 anmälningar. Av dessa är 5 stängda och 8 pågående. Anmälningarna rör kränkande behandling, men även elevers rätt till stöd i undervisningen. I ett fall riktar Skolinspektionen kritik mot huvudmannen.

Översikt anmälningar till Skolinspektionen samt Barn- och elevombudet 2016-01-01-2016-06-30

Skolform	Antal	Stängt	Kritik ja
Förskola			
Grundskola	7	4	
Grundsärskola			
Gymnasieskola	1		
Gymnasiesärskola			
Förskola (F)			
Grundskola (F)	5	1	1
Gymnasieskola (F)			
Summa	13	5	1

Definitioner och innebörden av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller bristande tillgänglighet. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Diskrimineringslagen innehåller även ett förbud mot sexuella trakasserier.

Trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller bristande tillgänglighet. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysisk våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Källa: Skolverket (2014): Allmänna råd arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, s. 8-9.